

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Załącznik nr 5 do Przewodnika Beneficjenta RPO WP 2007-2013 dla Działań 1.1 - 1.2

**WYTYCZNE DOTYCZĄCE
KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW
W RAMACH DZIAŁAŃ 1.1 – 1.2 RPO WP 2007-2013**

wersja z 20-10-2009 r.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	1
WSTĘP.....	3
CZĘŚĆ PIERWSZA	4
ZASADY OGÓLNE KWALIFIKOWANIA PROJEKTÓW I WYDATKÓW	4
Rozdział 1 – Podstawa prawna.....	4
Podrozdział 1.1. - Podstawowe akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WP.....	4
Podrozdział 1.2. – Wykaz innych aktów prawnych na podstawie których zostały przygotowane Wytyczne	5
Rozdział 2 – Zakres regulacji.....	6
Rozdział 3 – Słowniczek pojęć	6
Rozdział 4 - Zasady kwalifikowania projektów.....	10
Podrozdział 4.1. - Ocena kwalifikowalności projektu	10
Podrozdział 4.2. – Zasięg geograficzny kwalifikowalności.....	11
Podrozdział 4.3. - Trwałość projektu	11

Rozdział 5 - Zasady kwalifikowania wydatków	12
Podrozdział 5.1. - Ocena kwalifikowalności wydatku	12
Podrozdział 5.2. – Podmiot ponoszący wydatki	13
Podrozdział 5.3. – Uznanie wydatku za poniesiony.....	13
Podrozdział 5.4. – Termin poniesienia wydatku	14
Podrozdział 5.5. - Dokumentowanie wydatków	15
Podrozdział 5.6. - Zakaz podwójnego finansowania.....	16
Podrozdział 5.7. – Instrument elastyczności	16
Rozdział 6 - Podatek od towarów i usług i inne podatki.....	17
Podrozdział 6.1. - Podatek od towarów i usług.....	17
Podrozdział 6.2. - Inne podatki i opłaty	18
CZĘŚĆ DRUGA	18
WARUNKI UZNANIA ZA KWALIFIKOWALNE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW	
WYDATKÓW	18
Rozdział 7 - Roboty budowlane	18
Rozdział 8 - Zakup nieruchomości.....	19
Podrozdział 8.1. – Wydatki związane z zakupem nieruchomości	19
Podrozdział 8.2. - Zakup nieruchomości niezabudowanej.....	20
Podrozdział 8.3. - Metoda obliczania kosztu kwalifikowalnego nieruchomości	
niezabudowanej.....	20
Podrozdział 8.4. - Zakup nieruchomości zabudowanej.....	20
Rozdział 9 - Zakup środków trwałych	21
Rozdział 10 - Transport i Instalacja środków trwałych.....	22
Rozdział 11 - Zakup wartości niematerialnych lub prawnych	22
Rozdział 12 – Leasing nieruchomości, środków trwałych i wartości niematerialnych i	
prawnych	23
Rozdział 13 - Wydatki na usługi finansowe i zabezpieczenia	25
Rozdział 14 - Wydatki niekwalifikowalne.....	25
Rozdział 15 - Wydatki kwalifikowalne w ramach programów pomocy publicznej.....	26
CZĘŚĆ TRZECIA.....	28
RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH W POSZCZEGÓLNYCH	
DZIAŁANIACH I PODDZIAŁANIACH RPO WP OŚI PRIORYTETOWEJ 1 – ROZWÓJ I	
INNOWACJE W MŚP.....	28
Poddziałanie 1.1.1 Mikroprzedsiębiorstwa	28
Poddziałanie 1.1.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa	30
Działanie 1.2 Rozwiązania innowacyjne w MŚP.....	32

WSTĘP

Niniejsze Wytyczne stanowią załącznik do Przewodnika Beneficjenta RPO WP 2007 – 2013 dla Działań 1.1 – 1.2. Zostały opracowane w celu określenia katalogu wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych w Działaniach 1.1 – 1.2 Osi Priorytetowej 1 „Rozwój i innowacje w MŚP” Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013. RPO WP jest programem monofunduszowym, tzn. jest współfinansowany ze środków jednego funduszu strukturalnego - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Oznacza to, iż w ramach programu mogą być realizowane jedynie te przedsięwzięcia, które są zgodne z obszarami określonymi w Rozporządzeniach właściwych dla Funduszu. Wytyczne składają się z trzech części. W pierwszej z nich zostały przedstawione ogólne zasady kwalifikowania projektów i wydatków (np. zakaz podwójnego finansowania oraz zasada elastyczności), ponadto wskazano termin i podmioty uprawnione do ponoszenia wydatków. W części drugiej ujęto konkretne rodzaje wydatków oraz warunki uznania ich za kwalifikowalne. Opisano m.in. zasady refundacji kosztów związanych z robotami budowlanymi, zakupem nieruchomości czy środków trwałych. Część trzecia stanowi uszczegółowienie kategorii wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP. Za kwalifikowalne uznaje się wydatki wymienione w części drugiej, właściwe dla danego typu projektu oraz wydatki specyficzne dla poszczególnych działań i poddziałań wymienionych w części trzeciej. Przedstawiony w niniejszym dokumencie katalog wydatków ma charakter zamknięty.

CZĘŚĆ PIERWSZA

ZASADY OGÓLNE KWALIFIKOWANIA PROJEKTÓW I WYDATKÓW

Rozdział 1 – Podstawa prawna

Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 Nr 84, poz. 712) oraz Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego.

Podrozdział 1.1. - Podstawowe akty prawne i dokumenty regulujące kwalifikowalność wydatków w ramach RPO WP

- 1) *Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, zwane dalej **Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006**;*
- 2) *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającym zasady wdrażania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, zwane dalej **Rozporządzeniem wykonawczym**;*
- 3) *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1783/1999, zwane dalej **Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1080/2006**;*
- 4) *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1784/1999, (Dz. Urz. UE L 210 31.07.2006 r.) zwane dalej **Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1081/2006**;*
- 5) *Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, zwany dalej **RPO WP**;*
- 6) *Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, zwane dalej **Uszczegółowieniem RPO** (najnowsza wersja dokumentu zatwierdzona uchwałą nr 1241/252/09 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 1 października 2009 r.).*

Podrozdział 1.2. – Wykaz innych aktów prawnych na podstawie których zostały przygotowane Wytoczne

- 1) *Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości* (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223,) zwana dalej „ustawą o rachunkowości”,
- 2) *Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług* (Dz. U. Nr 54, poz. 535, ze zm.) zwana dalej ustawą o VAT,
- 3) *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług* (Dz. U. Nr 212, poz. 1336) zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wykonywania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług”,
- 4) *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2004 r., Nr 261, poz. 2603, ze zm.) zwana dalej „ustawą o gospodarce nieruchomościami”,
- 5) *Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych* (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.),
- 6) *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92 poz. 880, ze zm.) zwana dalej „ustawą o ochronie przyrody”,
- 7) *Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 ze zm.) zwaną dalej „ustawą Prawo ochrony środowiska”,
- 8) *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. „O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko” w połączeniu z Dyrektywą RADY 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. zmieniająca dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre publiczne i prywatne przedsięwzięcia na środowisko tzw. Dyrektywa OOS, Dyrektywą Rady 74/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (ze zm.) tzw. dyrektywa ptasia i Dyrektywą Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (ze zm.) tzw. dyrektywa siedliskowa,*
- 9) *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny* (Dz. U. z 1964r., Nr 16, poz. 93 ze zm.), zwany dalej K.C.,
- 10) *Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118 ze zm.) zwana dalej „prawem budowlanym”,
- 11) *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 03 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego* (Dz. U. z 2003, Nr 120, poz. 1133), zwane dalej „Rozporządzeniem w sprawie zakresu i formy projektu budowlanego”,

12) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. z 2004 r., Nr 130, poz. 1389) zwane dalej „Rozporządzeniem w sprawie sporządzania kosztorysu inwestorskiego”,

13) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2004 r., Nr 92, poz. 881 ze zm.),

14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 02 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r., Nr 202, poz. 2072) zwanym dalej „Rozporządzeniem w sprawie dokumentacji projektowej”,

15) Ustawa z dnia 2 lipca 2004 o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173 poz. 1807 ze zm.) wraz z Ustawą z dnia 2 lipca 2004r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173 poz. 1808 ze zm.).

Rozdział 2 – Zakres regulacji

1) Niniejsze zasady odnoszą się do wydatków ponoszonych przez beneficjenta zarówno w ramach współfinansowania krajowego, jak i ze środków wspólnotowych w ramach realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP.

2) Za kwalifikowalne mogą być uznane jedynie wydatki niezbędne dla realizacji projektu, poniesione zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie zawartej z beneficjentem oraz zgodnie z niniejszymi Wytocznymi.

3) Kategorie beneficjentów, którzy mogą starać się o dofinansowanie projektów realizowanych z udziałem EFRR w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP, określa bezpośrednio RPO WP oraz URPO WP.

Rozdział 3 – Słowniczek pojęć

Beneficjent – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizującą projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu (art. 5 pkt 1

ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju). Pod tym pojęciem rozumie się również partnerów, w imieniu których partner wiodący podpisał umowę o dofinansowanie projektu;

Budowa – wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego;

Cross-financing (instrument elastyczności) – zasada elastycznego, krzyżowego finansowania, która ma na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych. Zapewnia ona możliwość finansowania w ramach zakresów interwencji EFRR i EFS komplementarnych działań wchodzących odpowiednio w zakres drugiego funduszu;

Instytucja Zarządzająca (IZ) – Zarząd Województwa Pomorskiego, którego obsługę w zakresie realizacji RPO WP zapewnia Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego poprzez właściwe departamenty. Dla Osi Priorytetowej 1 rolę IZ pełni Departament Programów Regionalnych;

Instytucja Pośrednicząca II stopnia (IP II) – Agencja Rozwoju Pomorza S.A., której powierzono wykonywanie obowiązków związanych z wdrażaniem Osi Priorytetowej 1 z wyłączeniem Działania 1.3.;

Leasing finansowy – zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” (Dz. Urz. Ministerstwa Finansów z 12.05.2008 r. Nr 4 poz. 35.) jest to umowa, na mocy której leasingodawca (firma leasingowa, finansujący) oddaje leasingobiorcy (korzystającemu) na czas oznaczony środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne do odpłatnego używania lub również pobierania pożytków, oraz jednocześnie umowa ta spełnia co najmniej jeden z warunków określonych w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.). Przedmiot umowy leasingu jest zaliczany do środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych korzystającego, który dokonuje odpisów amortyzacyjnych;

Leasing operacyjny – zgodnie z Krajowym Standardem Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” jest to umowa leasingu inna niż umowa leasingu finansowego oraz w przypadku której przedmiot umowy leasingu zaliczany jest do środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych leasingodawcy (finansującego), który dokonuje odpisów amortyzacyjnych;

Lokal użytkowy – jedno pomieszczenie lub zespół pomieszczeń, wydzielone stałymi przegrodami budowlanymi, niebędące mieszkaniem, pomieszczeniem technicznym albo pomieszczeniem gospodarczym;

Nieruchomość niezabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych;

Nieruchomość zabudowana – część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), wraz z budynkami, budowlami, obiektami małej architektury trwale związanymi z gruntem;

Partner – należy przez to rozumieć podmiot wymieniony we wniosku o dofinansowanie projektu, uczestniczący w realizacji projektu, którego udział jest uzasadniony, konieczny i niezbędny, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujący projekt na warunkach określonych w umowie partnerstwa, zawartej przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu do Instytucji Pośredniczącej II stopnia, otrzymujący od Instytucji Pośredniczącej II stopnia refundację faktycznie poniesionych oraz odpowiednio udokumentowanych, części wydatków kwalifikowalnych na realizację projektu;

Partnerstwo/umowa partnerska – przez pojęcie partnerstwa należy rozumieć porozumienie co najmniej dwóch samodzielnych, niezależnych podmiotów, wymienionych we wniosku o dofinansowanie projektu i uczestniczących wspólnie w realizacji projektu, których udział jest uzasadniony, konieczny i niezbędny, wnoszących do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe oraz realizujących projekt na warunkach określonych w umowie partnerskiej. Umowa pomiędzy partnerami musi zawierać opis wzajemnych relacji między partnerami, w tym w szczególności, opis zasad w zakresie dokonywania płatności i rozliczeń. Ponadto, umowa partnerska musi wskazywać partnera wiodącego, który złoży wniosek o dofinansowanie projektu do IP II.

Podmiot zaangażowany w realizację projektu – należy przez to rozumieć podmiot wymieniony we wniosku o dofinansowanie projektu, uczestniczący w realizacji projektu, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, nie spełniający warunków definicji partnera;

Projekt – przedsięwzięcie realizowane w ramach programu operacyjnego na podstawie umowy o dofinansowanie projektu, zawieranej pomiędzy beneficjentem a IP II;

Przebudowa – wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego;

Roboty budowlane – budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu lub rozbiórce obiektu budowlanego;

Rozpoczęcie inwestycji – należy przez to rozumieć datę podjęcia czynności związanych z rozpoczęciem prac inwestycyjnych, tj. datę pierwszego wpisu do Dziennika Budowy w przypadku inwestycji budowlanych lub datę wyłonienia dostawcy lub podpisania pierwszej umowy z dostawcą, w przypadku projektów polegających na zakupie maszyn lub urządzeń;

Rozpoczęcie realizacji projektu – należy przez to rozumieć datę podjęcia czynności związanych z realizacją Projektu, tj. np. datę zawarcia pierwszej umowy z wykonawcą w ramach Projektu, dotyczącej wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem (w przypadku inwestycji budowlanej, data pierwszego wpisu do dziennika budowy) – data rozpoczęcia realizacji projektu nie może być wcześniejsza niż dzień następujący po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WP.

Umowa o dofinansowanie projektu – umowa zawarta z beneficjentem (występującym samodzielnie lub w partnerstwie) na podstawie której, beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP;

Wartości niematerialne i prawne – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. są to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) know-how.

Do wartości niematerialnych i prawnych nie zalicza się inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1. pkt 17 ww. ustawy;

Wnioskodawca – podmiot ubiegający się o wsparcie w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP;

Wydatek kwalifikowalny – wydatek lub koszt poniesiony przez beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP, zgodnie z zasadami obowiązującymi w Wytocznych, który kwalifikuje się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację OP1 RPO WP w trybie określonym w umowie o dofinansowanie projektu;

Wydatek niekwalifikowalny – wydatek lub koszt niekwalifikujący się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację Działań 1.1 - 1.2 RPO WP;

Wyłączenie blokowe (wyłączenie grupowe) - należy przez to rozumieć pomoc publiczną, inną niż pomoc de minimis, której nie dotyczy obowiązek notyfikacji;

Wyposażenie (w ujęciu projektu) – rzeczowe składniki majątku trwale związane z projektem, zaliczone do środków trwałych i wprowadzone do ewidencji środków trwałych, niezbędne do realizacji celu projektu;

Zakończenie realizacji projektu – należy przez to rozumieć datę poniesienia przez beneficjenta i/lub partnera ostatniego kwalifikowalnego wydatku w ramach realizacji projektu.

Rozdział 4 - Zasady kwalifikowania projektów

Podrozdział 4.1. - Ocena kwalifikowalności projektu

1) Ocena kwalifikowalności projektu następuje na etapie oceny i wyboru projektów do dofinansowania i polega na sprawdzeniu, czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot współfinansowania w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP.

2) Projekt kwalifikuje się do współfinansowania, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

a) jest zgodny z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w szczególności z politykami w zakresie: równości szans kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju,

b) jest zgodny z wymogami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

c) jest zgodny z RPO WP oraz URPO WP, a w szczególności przyczynia się do realizacji celów OPI RPO WP oraz Działań 1.1 – 1.2 RPO WP,

d) jest zgodny z kryteriami wyboru zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący.

3) Uznanie projektu za kwalifikowalny do wsparcia w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP nie oznacza uznania za kwalifikowalne, wszystkich wydatków poniesionych na jego realizację.

Podrozdział 4.2. – Zasięg geograficzny kwalifikowalności

Projekt współfinansowany z EFRR w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP powinien być realizowany w granicach administracyjnych województwa pomorskiego. Odstępstwa od tej zasady możliwe są w przypadku projektów dotyczących udziału w krajowych i międzynarodowych imprezach gospodarczych typu targi i wystawy w charakterze wystawcy.

Podrozdział 4.3. - Trwałość projektu

Zgodnie z postanowieniami art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych musi być zachowana przez okres 3 lat od dnia spełnienia jednocześnie trzech poniższych warunków:

- 1) wszystkie działania opisane w projekcie zostały zakończone, żadna czynność związana z realizacją projektu nie jest wymagana do zakończenia operacji,
- 2) wszystkie wydatki związane z realizacją projektu zostały zapłacone przez beneficjenta, czyli żadne wydatki związane z realizacją projektu nie pozostały do zapłacenia,
- 3) beneficjent otrzymał całą przysługującą kwotę dofinansowania projektu (obliczoną po zatwierdzeniu wniosku o płatność końcową).

W przypadku projektów partnerskich obowiązek ten spoczywa również na partnerach.

- 2) Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji tj.:

- a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny; oraz
- b) wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej.

3) Znacząca modyfikacja oznacza jednoczesne spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a) i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b), a ponadto pomiędzy tymi warunkami musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy (tzn. lit. b) to przyczyna, a lit. a) skutek).

4) W przypadku projektów inwestycyjnych, dopuszcza się możliwość wymiany maszyn lub urządzeń, które z uwagi na szybki postęp technologiczny stały się przestarzałe w okresie trwałości projektu, przy założeniu, że beneficjent będzie kontynuował działalność gospodarczą przez minimalny 3-letni okres trwałości projektu.

5) Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom, będą objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 98–102 Rozporządzenia Rady nr (WE) 1083/2006.

Rozdział 5 - Zasady kwalifikowania wydatków

Podrozdział 5.1. - Ocena kwalifikowalności wydatku

1) Wydatek kwalifikowalny to wydatek spełniający warunki umożliwiające jego całkowite lub częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację Działań 1.1 – 1.2 RPO WP, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej lub z publicznych źródeł krajowych.

2) Oceny kwalifikowalności wydatku dokonuje się zarówno na etapie oceny i wyboru wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas realizacji projektu. Na etapie wyboru wniosków sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku. Kwalifikowalność poniesionych wydatków oceniana jest również w trakcie realizacji projektu, kiedy beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność (w tym wniosek o płatność końcową) oraz podczas kontroli projektu na miejscu jego realizacji.

3) Beneficjent w ramach przygotowywanego projektu powinien określić zarówno wydatki kwalifikowalne jak i niekwalifikowalne. Potwierdzenie wysokości planowanych do poniesienia wydatków kwalifikowalnych następuje w umowie o dofinansowanie projektu.

4) Wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest wydatek spełniający łącznie następujące warunki:

- a) został poniesiony w ramach projektu realizowanego w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP,
- b) jest niezbędny do realizacji projektu,
- c) jest efektywny i racjonalny,
- d) został poniesiony w okresie kwalifikowania wydatków,
- e) jest rzetelnie udokumentowany i możliwy do zweryfikowania,
- f) został dokonany w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku,
- g) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, w szczególności zgodnie z ustawą *Prawo zamówień publicznych* oraz *art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. O swobodzie działalności gospodarczej*,
- h) jest zgodny z kategoriami wydatków wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu.

Podrozdział 5.2. – Podmiot ponoszący wydatki

1) Co do zasady wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony przez beneficjenta uprawnionego do złożenia wniosku w ramach danego działania/poddziałania, tj. podmiot z którym IP II zawarła umowę o dofinansowanie projektu w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP.

2) W przypadku gdy projekt jest realizowany w partnerstwie (dot. Działania 1.2), wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek poniesiony przez każdego uczestnika partnerstwa (jeśli wynika to z postanowień umowy o dofinansowanie projektu).

Podrozdział 5.3. – Uznanie wydatku za poniesiony

1) Wydatek uznaje się za poniesiony, jeżeli nastąpił faktyczny przepływ środków pieniężnych od podmiotu ponoszącego wydatek do innego podmiotu tj. miał miejsce rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta. Wyjątki od tej zasady określają punkty 2 i 3.

2) Wydatek kwalifikowalny polegający na udzieleniu poręczenia uważa się za poniesiony, jeśli została zawarta skuteczna umowa o udzielenie poręczenia (niezależnie od tego, czy w wyniku wykonywania tej umowy nastąpiła wypłata kwoty poręczanej).

3) Wydatek dokonany w drodze kompensaty należności od określonego podmiotu i zobowiązań wobec tego podmiotu uważa się za poniesiony, jeśli podmiot ten uznał kompensatę.

4) W przypadku jeśli umowa między podmiotem ponoszącym wydatek a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, kwota ta będzie mogła zostać uznana za wydatek kwalifikowalny dopiero wówczas gdy ta zostanie przekazana na konto wykonawcy w okresie realizacji projektu, mieszczącego się w okresie kwalifikowalności wydatków (patrz podrozdział 5.4 Wytucznych).

Poręczenie oraz kompensata są kwalifikowalne tylko w ramach pomocy *de minimis*.

Podrozdział 5.4. – Termin poniesienia wydatku

1) Jednym z warunków zakwalifikowania wydatku do współfinansowania jest poniesienie go w wyznaczonym w przepisach wspólnotowych okresie. W Działaniach 1.1 – 1.2 RPO WP kwalifikowalne są wydatki poniesione nie wcześniej niż dzień po złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu¹ oraz nie później niż 30 czerwca 2015 r.²

2) Umowa o dofinansowanie projektu może dopuszczać uznanie za kwalifikowalne wydatków poniesionych przed dniem jej zawarcia, jednak nie wcześniej niż przed datą wskazaną w punkcie 1.

3) Terminy poniesienia wydatków kwalifikowalnych w ramach danego projektu określa umowa o dofinansowanie. Terminy te nie mogą wykraczać poza daty graniczne określone w pkt 1). Za datę końcową kwalifikowalności wydatków w ramach projektu uznaje się datę zakończenia realizacji projektu określoną w umowie o dofinansowanie projektu. Końcowa data kwalifikowalności wydatków może zostać

¹ Wydatki związane z projektami dotyczącymi uczestnictwa przedsiębiorców w targach i wystawach są kwalifikowalne dzień po złożeniu wniosku o dofinansowanie, za wyjątkiem płatności zaliczkowych wymaganych przez organizatora imprezy za rezerwację powierzchni wystawienniczej, dla których rozpoczęciem okresu kwalifikowalności jest 1 stycznia 2007 r.

² W uzasadnionych przypadkach IZ może przedłużyć termin kwalifikowalności wydatków w ramach poszczególnych działań/poddziałów jednak nie dłużej niż do 31 grudnia 2015 r.

zmieniona tylko w uzasadnionym przypadku na pisemny wniosek beneficjenta i za zgodą IP II. **Wydatki poniesione w ramach projektu po dacie zakończenia realizacji projektu określonej w umowie o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.**

4) Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:

a) w przypadku wydatków pieniężnych:

- dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą - datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu ponoszącego wydatek,
- dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności - datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu płatniczego,
- dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności,

b) w przypadku poręczenia – datę wejścia w życie umowy o udzieleniu poręczenia, jednak nie wcześniej niż dzień po złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu

c) w przypadku kompensaty – datę uznania kompensaty przez drugą stronę, jednak nie wcześniej niż dzień po złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu

Podrozdział 5.5. - Dokumentowanie wydatków

1) Beneficjent oraz partnerzy projektu są zobowiązani do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji finansowo-księgowej środków finansowych otrzymanych na realizację projektu, zgodnie z zasadami ogólnymi lub uproszczonymi w zależności od formy opodatkowania podmiotu realizującego projekt. Ponadto IP II może zobowiązać beneficjentów rozliczających się w sposób uproszczony, np. w formie karty podatkowej, do przechowywania dowodów zakupu, prowadzenia wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, ewidencji wyposażenia oraz odrębnie za każdy rok podatkowy ewidencjonowania przychodów i kosztów.

2) Beneficjent rozliczający projekt przedstawia odpowiednie dokumenty odnoszące się do wydatków kwalifikowalnych, faktycznie poniesionych. Wydatki muszą być przypisane poprzez przejrzysty i oddzielny system rozliczania projektu oparty na dokumentach księgowych lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej.

3) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z dowodami zapłaty oraz protokołami odbioru w przypadku robót budowlanych, usług lub dostaw materiałów. Dowodami zapłaty są wyciągi bankowe z rachunku

beneficjenta lub kopia potwierdzenia przelewu z datą dokonania transakcji. W przypadku płatności gotówkowej wystarczającym dowodem jest faktura z adnotacją „zapłacono gotówką” lub inną pokrewną adnotacją, opatrzona podpisem upoważnionej osoby (wystawcy/sprzedawcy). W przypadku gdy potwierdzenie poniesienia wydatku w ten sposób nie jest możliwe potwierdzeniem zapłaty za fakturę lub inny dokument o równoważnej wartości dowodowej będzie raport kasowy beneficjenta.

4) Dowodami poniesienia wydatków są także faktury w walucie obcej wiarygodnie przetłumaczone. Do przeliczenia waluty należy zastosować zasady opisane w Przewodniku Beneficjenta rozdział 7.4 oraz załączniku nr 9 Przewodnika Beneficjenta RPO WP 2007 – 2013 dla Działań 1.1 – 1.2.

5) W przypadku zakupu nieruchomości przez beneficjenta podstawowym dokumentem potwierdzającym poniesienie wydatku jest akt notarialny wraz z potwierdzeniem uiszczenia zapłaty za nieruchomość.

Podrozdział 5.6. - Zakaz podwójnego finansowania

1) Podwójne finansowanie oznacza niedozwolone zrefundowanie całkowite lub częściowe danego wydatku więcej niż jeden raz ze środków publicznych - wspólnotowych lub krajowych.

2) Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- a) zrefundowanie tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i/lub Funduszu Spójności,
- b) zrefundowanie kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, ze zm.),
- c) zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej, a następnie zrefundowanie kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach funduszy strukturalnych,
- d) zrefundowanie ze środków funduszy strukturalnych wydatku poniesionego na środek trwały (w tym nieruchomość), który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego.

Podrozdział 5.7. – Instrument elastyczności

1) RPO WP jest współfinansowany środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W związku z tym wydatki na działania określone w art. 3 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1081/2006 są objęte mechanizmem elastycznego finansowania (crossfinancing, zasada elastyczności).

2) Instrument elastyczności dotyczy wyłącznie takich wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu i stanowi logiczne uzupełnienie działań realizowanych w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP . Ponadto wydatki powinny być wprost powiązane z celami projektu.

3) Łączna kwota wydatków objętych mechanizmem elastycznego finansowania uznanych za kwalifikowalne nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.

Rozdział 6 - Podatek od towarów i usług i inne podatki

Podrozdział 6.1. - Podatek od towarów i usług

1) Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt d Rozporządzenia 1080/2006 podatek od towarów i usług (VAT) może być wydatkiem kwalifikowalnym tylko wtedy, gdy:

- a) został faktycznie poniesiony przez beneficjenta,
- b) nie podlega zwrotowi (beneficjent na gruncie przepisów ustawy o podatku od towarów i usług nie ma potencjalnej możliwości jego odzyskania).

2) VAT podlegający odzyskaniu w jakikolwiek sposób nie będzie uważany za kwalifikowalny, nawet jeśli nie został faktycznie odzyskany przez beneficjenta.

W projektach realizowanych przez beneficjentów, którzy są zwolnieni od podatku VAT na podstawie art. 113 ust 1 i 9 Ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 (Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.) podatek VAT nie może zostać uznany za kwalifikowany.

3) Beneficjent, u którego VAT jest kosztem kwalifikowanym w projekcie, zobowiązany jest corocznie wraz z pierwszym wnioskiem o płatność pośrednią składanym w danym roku, przedkładać IP II oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT wraz z zaświadczeniem wydanym beneficjentowi przez organa podatkowe na podstawie art. 306 a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 Ordynacja podatkowa (Dz. U z 2005 Nr 8, poz. 60 ze zm.).

4) Zaświadczenie powinno zawierać informacje o posiadaniu statusu podatnika VAT czynnego bądź zwolnionego od podatku na dzień wydania zaświadczenia i ewentualnych zmianach tego statusu w okresie między rozpoczęciem realizacji projektu a dniem wydania zaświadczenia.

5) W przypadkach budzących wątpliwości beneficjent powinien się zwrócić do ministra właściwego ds. finansów publicznych z prośbą o wydanie interpretacji przepisów prawa podatkowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 Ordynacja podatkowa (art. 14b §) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 czerwca 2007r. w spr. upoważnienia do wydania interpretacji przepisów prawa podatkowego tj. Dz. U. Nr 112, poz. 770.). Zgodnie z właściwością miejscową, dla beneficjentów mających siedzibę lub miejsce zamieszkania w województwie pomorskim, organem upoważnionym do wydawania interpretacji indywidualnej jest Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy.

Podrozdział 6.2. - Inne podatki i opłaty

Inne obciążenia publicznoprawne mogą zostać uznane za kwalifikowalne jeżeli:

- 1) zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta,
- 2) zostały spełnione pozostałe warunki określone w niniejszych Wytycznych.

CZĘŚĆ DRUGA

WARUNKI UZNANIA ZA KWALIFIKOWALNE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WYDATKÓW

Rozdział 7 - Roboty budowlane

1) Koszty zakupu wyrobów budowlanych lub koszty robót budowlanych w rozumieniu Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane mogą być uznane za wydatki kwalifikowalne jeżeli są niezbędne do realizacji projektu, zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie, biznes planie oraz w umowie o dofinansowanie projektu.

2) Roboty związane z przygotowaniem placu budowy i budową powinny być wykonane zgodnie z przepisami prawa budowlanego i innych przepisów prawnych odnoszących się do przedmiotu

wykonywanych robot. Wykonanie robót budowlanych powinno być zlecone na zasadach zgodnych z ustawą Prawo Zamówień Publicznych.

Rozdział 8 - Zakup nieruchomości

Podrozdział 8.1. – Wydatki związane z zakupem nieruchomości

1) Wydatek na nabycie nieruchomości może być uznany za kwalifikowalny jeśli nabycie nieruchomości zostało uwzględnione w umowie o dofinansowanie projektu.

2) Wydatki na nabycie nieruchomości mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli pomiędzy zakupem tej nieruchomości a celami projektu istnieje bezpośredni związek.

3) Wydatek na nabycie nieruchomości obejmuje:

- a) cenę nabycia nieruchomości,
- b) wydatek na wycenę rzeczoznawcy (operat szacunkowy),
- c) wydatek na sporządzenie niezbędnych map,
- d) wydatki na opłaty notarialne.

4) Podstawą uznania wydatków, związanych z nabyciem nieruchomości, za kwalifikowalne jest przedłożenie aktu notarialnego i aktualnego operatu szacunkowego. Jeżeli cena nabycia nieruchomości jest wyższa niż jej wartość rynkowa, potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, ze zm.), to różnicy między ceną nabycia a wartością rynkową nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowalnych.

5) Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości, wraz z kosztami jej wydzielenia (np. obsługa geodezyjna, księgi wieczyste).

6) Koszt nabycia nieruchomości może być uznany za kwalifikowalny, pod warunkiem, że w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu nieruchomości ta nie została zakupiona/wybudowana z wykorzystaniem środków publicznych krajowych lub wspólnotowych. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie sprzedawcy.

Podrozdział 8.2. - Zakup nieruchomości niezabudowanej

1) Wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (gruntu) mogą być uznane za kwalifikowalne do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

2) Wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej może być uznane za wydatek kwalifikowalny w takim zakresie, w jakim wyłączenie jest niezbędne dla realizacji projektu.

Podrozdział 8.3. - Metoda obliczania kosztu kwalifikowalnego nieruchomości niezabudowanej

Dla obliczenia maksymalnej wysokości kosztu kwalifikowalnego nieruchomości niezabudowanej, należy posłużyć się następującą metodą:

- a) zsumować wszystkie wydatki kwalifikowalne z wyjątkiem wydatków zakupu nieruchomości niezabudowanej – otrzymując wielkość „a”;
- b) przyjąć za niewiadomą „x” wydatek kwalifikowalny ogółem, następnie
- c) wiedząc, że 90% wydatku kwalifikowalnego ogółem stanowi wydatek kwalifikowany bez kosztu zakupu gruntu, obliczymy całkowity wydatek kwalifikowalny projektu „x”:

$$x = a/0,9$$

z czego najwyżej 10% może stanowić wydatek kwalifikowalny zakupu gruntu.

Wydatki kwalifikowalne na zakup gruntu	≤ 0,1*	Całkowite wydatki kwalifikowalne projektu („x”)
---	---------------	--

Podrozdział 8.4. - Zakup nieruchomości zabudowanej

1) Wydatki na nabycie nieruchomości zabudowanej (tj. budynku oraz gruntu, na którym został on posadowiony) mogą być uznane za kwalifikowalne jeżeli są niezbędne do realizacji projektu.

2) W przypadku zakupu nieruchomości z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków, za wydatek kwalifikowalny będzie można uznać jedynie wydatek do kwoty nie przekraczającej 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

3) W przypadku o którym mowa powyżej, operat szacunkowy, powinien wyszczególniać wartość gruntu i wartość budynków. Wartości budynków nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowalnych, natomiast mogą zostać uznane za kwalifikowalne wydatki na roboty rozbiórkowe/wyburzeniowe tych budynków, o ile spełniają pozostałe warunki określone w niniejszych Wytycznych.

Rozdział 9 - Zakup środków trwałych

1) Wydatek na zakup środka trwałego (cena nabycia), który jest niezbędny do realizacji projektu, kwalifikuje się do współfinansowania w ramach Działań 1.1 – 1.2 RPO WP pod następującymi warunkami:

a) środek ten będzie włączony w rejestr (ewidencję) środków trwałych beneficjenta i będzie podlegał odpisom amortyzacyjnym na podstawie ustawy o rachunkowości, Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia ewidencji środków trwałych, na podstawie obowiązujących przepisów, mają obowiązek utworzenia uproszczonego rejestru środków trwałych na potrzeby projektu. Rejestr powinien być prowadzony w formie tabelarycznej i wskazywać numer inwentarzowy oraz nazwę środka trwałego wpisanego do rejestru. Środki trwałe powinny być oznaczone numerem tożsamym z numerem wskazanym w rejestrze. W rejestrze umieszcza się rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki, o wartości początkowej przekraczającej 3500 PLN,

b) wydatek ten będzie traktowany jako wydatek inwestycyjny zgodnie z zasadami rachunkowości,

c) środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę zakupu danego środka trwałego. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie sprzedawcy oraz kopia faktury/umowy zakupu wystawionej na sprzedającego.

2) Jeżeli cena nabycia używanego środka trwałego będzie wyższa, niż jego wartość rynkowa, różnicę między ceną nabycia a wartością rynkową nie uważa się za wydatek kwalifikowalny.

3) Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków na zakup środków trwałych stanowiących część wydatków inwestycyjnych jest ich wskazanie w umowie o dofinansowanie projektu.

4) Nabyty środek trwały nie może być dzierżawiony/odpłatnie wynajmowany na rzecz innych podmiotów.

Rozdział 10 - Transport i Instalacja środków trwałych

1) Koszt transportu środka trwałego niezbędnego do realizacji projektu może kwalifikować się do dofinansowania jedynie w przypadku, gdy koszt ten został wliczony do wartości początkowej środka trwałego, co zostało wykazane w dokumencie OT i ewidencji środków trwałych.

2) Wydatek na instalację środka trwałego może być uznany za wydatek kwalifikowalny, o ile w ramach tego samego projektu kwalifikowalny jest wydatek na nabycie (zakup lub leasing) tego środka trwałego oraz koszt ten został wliczony do wartości początkowej środka trwałego, co zostało wykazane w dokumencie OT i ewidencji środków trwałych.

Rozdział 11 - Zakup wartości niematerialnych lub prawnych

Wydatek na zakup wartości niematerialnej lub prawnej może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny, jeśli wartość ta:

- zostanie nabyta od strony trzeciej na warunkach rynkowych,
- będzie włączona w rejestr (ewidencję) wartości niematerialnych i prawnych beneficjenta i będzie podlegała odpisom amortyzacyjnym na podstawie ustawy o rachunkowości, Beneficjenci nie zobowiązani do prowadzenia ewidencji wartości niematerialnych i prawnych, na podstawie obowiązujących przepisów, mają obowiązek utworzenia uproszczonego rejestru wartości niematerialnych i prawnych na potrzeby projektu. Rejestr powinien być prowadzony w formie tabelarycznej i wskazywać numer inwentarzowy oraz nazwę wartości niematerialnej i prawnej wpisanej do rejestru. W rejestrze umieszcza się wartości niematerialne i prawne o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki, o wartości początkowej przekraczającej 3500 PLN,
- zostanie ujęta w aktywach beneficjenta,
- będzie wykorzystywana przez beneficjenta wyłącznie do celów realizacji projektu.

Rozdział 12 – Leasing nieruchomości, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

1) Wydatek związany z nabyciem prawa do używania nieruchomości, środka trwałego bądź wartości niematerialnej lub prawnej może być uznany za kwalifikowalny, jeżeli:

- spełnione są warunki określone odpowiednio w rozdziale 8, 9 lub 11, oraz
- spełnione są warunki określone w niniejszym rozdziale.

2) Refundacja kosztów faktycznie poniesionych, w przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, może zostać skierowana wyłącznie na rzecz leasingobiorcy (podmiot leasingujący dane dobro tj. beneficjent),

3) Do współfinansowania kwalifikują się następujące formy leasingu:

- a) leasing finansowy,
- b) leasing operacyjny (o ile umowa zawiera klauzulę dotyczącą przeniesienia własności danego dobra na beneficjenta),.

4) Kosztem kwalifikowalnym do współfinansowania jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału leasingowanego dobra, z zastrzeżeniem zapisów w pkt. 10a).

5) Zapłata rat kapitałowych z tytułu leasingu danego dobra może zostać uznana za koszt kwalifikowalny, jeżeli umowa leasingu przewiduje przeniesienie własności tego dobra na beneficjenta.

6) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej, z zastrzeżeniem zapisów w pkt. 10a).

7) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania nie może być wyższa, niż:

- a) kwota na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego dobra,
- b) rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w oparciu o metodologię zaakceptowaną przez IP II

przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu.

8) Środki w ramach pomocy wspólnotowej na realizację umów leasingu są wypłacane leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu, z zastrzeżeniem zapisów w pkt. 10a).

9) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania, z zastrzeżeniem zapisów w pkt. 10a), są wyłącznie wydatki leasingobiorcy, które zostały faktycznie poniesione w okresie realizacji projektu, najpóźniej w dniu 30 czerwca 2015 r.

10) Szczegółowe warunki kwalifikowania wydatków w przypadku poszczególnych form leasingu:

a) Pod pojęciem leasingu finansowego, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przeniesione są na beneficjenta współfinansowanego projektu. Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym umowa leasingu zawiera „opcję nabycia” lub też przewiduje „minimalny okres leasingowy odpowiadający okresowi użytkowania” aktywów, będących przedmiotem leasingu. W przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.

b) Pod pojęciem leasingu operacyjnego, zgodnie z MSSF, rozumie się taką umowę leasingu, w ramach której ryzyko oraz pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu nie są zasadniczo w całości przeniesione na beneficjenta współfinansowanego projektu. Oznacza to, że umowa leasingu skutkuje czasowym przekazaniem w użytkowanie określonego dobra, przy czym czas ten może być krótszy niż okres gospodarczej używalności przedmiotu leasingu (okres amortyzacji).

Rozdział 13 - Wydatki na usługi finansowe i zabezpieczenia

1) Ponieważ IP II nie wymaga prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego na potrzeby realizacji projektów, wydatki na pokrycie opłat związanych z prowadzeniem rachunku bankowego na potrzeby projektu oraz wydatki na pokrycie opłat od transakcji finansowych dokonywanych w związku z realizacją projektu (np. opłat od przelewów bankowych) nie są wydatkiem kwalifikowalnym.

2) Ponieważ IP II wymaga ustanowienia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie projektu, wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające uznane są za kwalifikowalne jeżeli zostały uwzględnione we wniosku aplikacyjnym. Zasada ta dotyczy wyłącznie pomocy *de minimis*.

3) Wydatki poniesione na obowiązkowe ubezpieczenia lub gwarancje mogą być uznane za kwalifikowalne o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu. Zasada ta dotyczy wyłącznie pomocy *de minimis*.

Rozdział 14 - Wydatki niekwalifikowalne

1) Do współfinansowania nie kwalifikują się następujące kategorie wydatków:

- a) prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut,
- b) odsetki od zadłużenia, koszty kredytu,
- c) kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- d) wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego,
- e) koszt nabycia nieruchomości o ile w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu nieruchomość została zakupiona z wykorzystaniem środków publicznych, krajowych lub wspólnotowych,
- f) wydatek poniesiony na zakup gruntu w części przekraczającej 10% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu,
- g) wydatki na pokrycie kosztów związanych z umowa leasingu, a w szczególności: podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych,
- h) wydatki na pokrycie opłat związanych z prowadzeniem rachunku bankowego na potrzeby

projektu,

i) wydatki na pokrycie opłat od transakcji finansowych dokonywanych w związku z realizacją projektu,

j) wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu i załączników,

k) kary umowne z tytułu przekroczenia terminu zakończenia robót, dostaw, usług wynikające z umów zawartych pomiędzy beneficjentem a wykonawcą/ dostawcą,

l) transakcje przekraczającej 15 000 euro płacone gotówką (bez względu na liczbę wynikających z niej płatności) zgodnie z obowiązkiem zawartym w art. 22 ustawy z dnia 02 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.),

m) naprawy wyposażenia i środków trwałych zakupionych w ramach projektu,

n) podatek VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług,

o) wydatki poniesione po terminie zakończenia realizacji projektu określonym w umowie o dofinansowanie,

p) wydatki zaplanowane w budżecie jako rezerwa.

2) Wydatki niekwalifikowalne związane z realizacją projektu ponosi beneficjent.

Rozdział 15 - Wydatki kwalifikowalne w ramach programów pomocy publicznej

1) W przypadku gdy pokrycie wydatków środkami przeznaczonymi na realizację RPO WP stanowić będzie pomoc publiczną w rozumieniu art. 87 ust. 1 TWE (lub pomoc de minimis), zastosowanie znajdują zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków wynikające z przepisów wspólnotowych i krajowych regulujących przeznaczenie pomocy publicznej.

2) Za określenie zasad i przygotowanie schematów pomocy publicznej dla wszystkich RPO w okresie 2007-2013 po stronie polskiej odpowiada Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. W Działaniach 1.1 – 1.2 RPO WP 2007 – 2013 będą miały zastosowanie:

a) rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr. 185, poz. 1317),

b) rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1399 ze zm.).

3) Poniżej zaprezentowano podstawowe zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków w ramach projektów objętych ww. rozporządzeniami.

Pomoc de minimis

Co do zasady pomoc de minimis, nie jest obwarowana żadnymi dodatkowymi warunkami poza wartością kwotową. Graniczną kwotą pomocy de minimis jest 200 tys. euro łącznie z wartością innej pomocy de minimis otrzymanej w okresie bieżącego roku kalendarzowego i dwóch poprzednich lat kalendarzowych (w sektorze transportu drogowego limit wynosi 100 tys. euro). Ponadto przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w sektorze drogowego transportu towarów nie mogą wykorzystać pomocy na nabycie środków transportu przeznaczonych do transportu drogowego towarów. Do wydatków kwalifikowalnych zalicza się wszystkie wydatki związane z realizacją projektu spełniające kryteria kwalifikowalności określone w Wytocznych. Pomoc może być udzielona do wysokości wynikającej z poziomu dofinansowania właściwej dla Działań 1.1 – 1.2 RPO WP 2007 – 2013.

Regionalna pomoc inwestycyjna

Pomoc może być udzielana na realizację nowych inwestycji. Nową inwestycją jest:

- utworzenie nowego przedsiębiorstwa,
- rozbudowa istniejącego przedsiębiorstwa,
- zasadnicza zmiana technologii produkcji lub świadczonych usług.

Do wydatków kwalifikowalnych w ramach nowej inwestycji zalicza się niezbędne wydatki poniesione na:

- nabycie prawa własności lub wieczystego użytkowania gruntów/nieruchomości zabudowanej,
- nabycie lub wytworzenie budynków i budowli (pod warunkiem, że pozostaje w bezpośrednim związku z celami projektu inwestycyjnego objętego pomocą),
- nabycie lub wytworzenie maszyn i urządzeń,
- nabycie lub wytworzenie narzędzi przyrządów, aparatury,
- nabycie lub wytworzenie wyposażenia technicznego dla prac biurowych,
- nabycie lub wytworzenie infrastruktury technicznej związanej z nową inwestycją,

- nabycie własności niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii poprzez nabycie patentów, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej (pod określonymi stosownym rozporządzeniem warunkami),
- instalację lub montaż nabytych środków trwałych, w sytuacji, gdy spełniają warunki opisane w Rozdziale 10 niniejszych Wytucznych.

W przypadku sektora transportu pomoc nie może być udzielona na zakup środków transportu.

CZĘŚĆ TRZECIA

RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁANIACH I PODDZIAŁANIACH RPO WP OŚI PRIORYTETOWEJ 1 – ROZWÓJ I INNOWACJE W MŚP

Podziałanie 1.1.1 Mikroprzedsiębiorstwa

1) Wydatki kwalifikowalne:

- Zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- Koszt transportu i instalacji środków trwałych (zgodnie z zasadami opisanymi w Rozdziale 10),
- Koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową obiektów budowlanych i lokali użytkowych,
- Koszty przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności,
- Zakup lub leasing środków transportu bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- Nabycie wartości niematerialnych i prawnych wraz z kosztem ich instalacji. Wartości niematerialne i prawne oznaczają wartości związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej,

- Nabycie niezabudowanej nieruchomości bezpośrednio związanej z celami projektu objętego wsparciem; wydatki na nabycie tej nieruchomości nie mogą stanowić więcej niż 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- Nabycie nieruchomości zabudowanej (tj. budynku oraz gruntu, na którym został on posadowiony),
- Raty spłat wartości początkowej środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do zakończenia realizacji projektu,
- Koszty audytu certyfikującego, badań i testów oraz innych usług nie będących doradztwem, a także inne wydatki związane z uzyskaniem lub odnowieniem przez przedsiębiorcę odpowiedniego certyfikatu systemu zarządzania lub certyfikatu zgodności bądź wydanie deklaracji zgodności producenta,
- Koszty organizacji i udziału w charakterze wystawcy w krajowych i międzynarodowych imprezach gospodarczych typu targi i wystawy:
 - koszty wynajęcia powierzchni wystawienniczej, zabudowy stoiska, wstępu na teren wystaw i targów;
 - transport eksponatów (wraz z ubezpieczeniem i odprawą celną) w związku z udziałem w targach i wystawach;
 - wpis do katalogu targowego, opłata rejestracyjna i reklama w mediach targowych;
 - przygotowanie i druk materiałów promocyjnych w związku z udziałem w imprezach wystawienniczych i targowych;
 - koszt organizacji i obsługi technicznej (np. wynajęcie sali, tłumacze, oprawa multimedialna, sprzątanie, podłączenie energii, wody) pod warunkiem, że koszty te są potwierdzone fakturami odpowiedniego organizatora imprezy;
 - koszty przejazdu i zakwaterowania przedstawicieli firm (maksymalnie 3 przedstawicieli beneficjenta). Koszty podróży i zakwaterowania mogą być zaakceptowane i rozliczone na podstawie stosownych dokumentów przedstawionych przez beneficjenta (rachunki za hotel, rachunki za bilety kolejowe, lotnicze, autobusowe, w przypadku podróży samochodem – koszty używania samochodu do celów służbowych według stawki z 1 km

przebiegu samochodu zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem). Koszty podróży i zakwaterowania nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowanych projektu.

- o diety (stawki nie przekraczające wysokości zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1990 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, ze zm.).

2) Instrument elastyczności:

M.in. zakup usługi szkoleniowej, koszty organizacji i przeprowadzenia specjalistycznych akcji szkoleniowych dla kadr zarządzających i pracowników wspieranych przedsiębiorstw - w tym, m.in. koszty wynagrodzenia brutto ekspertów, podróży kadry szkoleniowej i uczestników, materiałów szkoleniowych, wynajmu sali, amortyzacji narzędzi i wyposażenia, obsługi spotkania (koszt cateringu nie może przekroczyć 20 PLN na uczestnika akcji szkoleniowej w przeliczeniu na każdy dzień przeprowadzania akcji) - maksymalnie 10% kosztów kwalifikowanych projektu.

Poddziałanie 1.1.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa

1) Wydatki kwalifikowalne:

- Zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- Koszt transportu i instalacji środków trwałych (zgodnie z zasadami opisanymi w Rozdziale 10),
- Koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową obiektów budowlanych i lokali użytkowych,
- Koszty przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności,

- Zakup lub leasing środków transportu bezpośrednio związanych z realizacją projektu,
- Nabycie wartości niematerialnych i prawnych wraz z kosztem ich instalacji. Koszt instalacji jest kwalifikowalny tylko w przypadku pomocy *de minimis*. Wartości niematerialne i prawne oznaczają wartości związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej,
- Nabycie niezabudowanej nieruchomości bezpośrednio związanej z celami projektu objętego wsparciem; wydatki na nabycie tej nieruchomości kwalifikowalne są do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- Nabycie nieruchomości zabudowanej (tj. budynku oraz gruntu, na którym został on posadowiony),
- Raty spłat wartości początkowej środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do zakończenia realizacji projektu,
- Koszty audytu certyfikującego, badań i testów oraz innych usług nie będących doradztwem, a także inne wydatki związane z uzyskaniem lub odnowieniem przez przedsiębiorcę odpowiedniego certyfikatu systemu zarządzania lub certyfikatu zgodności bądź wydanie deklaracji zgodności producenta,
- Koszty organizacji i udziału w charakterze wystawcy w krajowych i międzynarodowych imprezach gospodarczych typu targi i wystawy:
 - koszty wynajęcia powierzchni wystawienniczej, zabudowy stoiska, wstępu na teren wystaw i targów;
 - transport eksponatów (wraz z ubezpieczeniem i odprawą celną) w związku z udziałem w targach i wystawach;
 - wpis do katalogu targowego, opłata rejestracyjna i reklama w mediach targowych;
 - przygotowanie i druk materiałów promocyjnych w związku z udziałem w imprezach wystawienniczych i targowych;
 - koszt organizacji i obsługi technicznej (np. wynajęcie sali, tłumacze, oprawa multimedialna, sprzątnięcie, podłączenie energii, wody) pod warunkiem, że koszty te są potwierdzone fakturami odpowiedniego organizatora imprezy;

- o koszty przejazdu i zakwaterowania przedstawicieli firm (maksymalnie 3 przedstawicieli beneficjenta). Koszty podróży i zakwaterowania mogą być zaakceptowane i rozliczone na podstawie stosownych dokumentów przedstawionych przez beneficjenta (rachunki za hotel, rachunki za bilety kolejowe, lotnicze, autobusowe, w przypadku podróży samochodem – koszty używania samochodu do celów służbowych według stawki z 1 km przebiegu samochodu zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem). Koszty podróży i zakwaterowania nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowanych projektu.
- o diety (stawki nie przekraczające wysokości zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1990 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, ze zm.).

2) Instrument elastyczności:

M.in. zakup usługi szkoleniowej, koszty organizacji i przeprowadzenia specjalistycznych akcji szkoleniowych dla kadr zarządzających i pracowników wspieranych przedsiębiorstw- w tym, m.in. koszty wynagrodzenia brutto ekspertów, podróży kadry szkoleniowej i uczestników, materiałów szkoleniowych, wynajmu sali, amortyzacji narzędzi i wyposażenia, obsługi spotkania (koszt cateringu nie może przekroczyć 20 PLN na uczestnika akcji szkoleniowej w przeliczeniu na każdy dzień przeprowadzania akcji) - maksymalnie 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 1.2 Rozwiązania innowacyjne w MŚP

1) Wydatki kwalifikowalne:

- Zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia, urządzeń bezpośrednio związanych z realizacją projektu,

- Koszt transportu i instalacji środków trwałych (zgodnie z zasadami opisanymi w Rozdziale 10),
- Koszty robót i wyrobów budowlanych związanych z budową, przebudową obiektów budowlanych i lokali użytkowych,
- Koszty przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności,
- Nabycia wyników prac B+R, praw do własności intelektualnej, w tym patentów, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, związanych z wdrażanym produktem lub usługą,
- Koszt uzyskania patentu (tylko w przypadku pomocy *de minimis*),
- Nabycie niezabudowanej nieruchomości bezpośrednio związanej z celami projektu objętego wsparciem; wydatki na nabycie tej nieruchomości nie mogą stanowić więcej niż 10% wydatków kwalifikowalnych projektu,
- Nabycie nieruchomości zabudowanej (tj. budynku oraz gruntu, na którym został on posadowiony),
- Raty spłat wartości początkowej środków trwałych przez korzystającego, należnych finansującemu z tytułu umowy leasingu prowadzącej do przeniesienia własności tych środków na korzystającego, do wysokości wartości początkowej środka trwałego z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do zakończenia realizacji projektu.

2) Instrument elastyczności:

M.in. zakup usługi szkoleniowej, koszty organizacji i przeprowadzenia specjalistycznych akcji szkoleniowych dla kadr zarządzających i pracowników wspieranych przedsiębiorstw- w tym, m.in. koszty wynagrodzenia brutto ekspertów, podróży kadry szkoleniowej i uczestników, materiałów szkoleniowych, wynajmu sali, amortyzacji narzędzi i wyposażenia, obsługi spotkania (koszt cateringu nie może przekroczyć 20 PLN na uczestnika akcji szkoleniowej w przeliczeniu na każdy dzień przeprowadzania akcji) - maksymalnie 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.